

Aya Eliav & Ofir Feldman
Barak Brinker
Buthina Milhem
Eyal Fried
Ebed Halabi
Gal Cohen
Fatma Shannan
Linda Taha
Lee (Iiran) Tal
Mahmood Kaiss
Heidi Stern
Matan Oren
Nissreen Najjar
Orly Hummel
Yaara Oren
Yael Kaplan
Orly Dvir
Karim Abu Shakra
Almog Neeman
Amit Elan
Rehovit Keren
Tom Bookstein
Ora Draker
Secret Artist

Terra nova

Curator: Sharon Toval

אוצרת: שרון טובל

מחמוד קייס, הקו היחיד, טכניקה מעורבת, 50x70 מ"מ, 2012

"הבעיה הביטחונית", "השואה" או "העולם העוין לנצח". זהותו האזרחית של הישראלי מורכבת, ללא כל ספק, מסתירות פנימיות המאפיינות את החברה בכללותה: חיזוק ההגמוניה האורתודוקסית לצד שמירה על הגחלת החילונית, מדינה דמוקרטית לצד אפליה והדרת אוכלוסייה שלמה מכל מעורבות בחיים הכלכליים-חברתיים-מדיניים, צמיחה ועלייה ברמת החיים לצד התחרבותם של פערים חברתיים מדאיגים וכמובן, הפערים האידיאולוגיים בקשר לטריטוריה ושאלת השטחים הכבושים. המושג "זהות" הינו רשת של כל אותן שכבות ורבדים, הארוגה מקודים, מיתוסים, ערכים ואידיאולוגיות, אשר בד בבד משתלבים יחדיו וסותרים ושוללים האחד את השני. שכבה אחת בשנייה, אחת מעל השנייה - ה"זהות" מתנהגת כמעין גוף אמורפי, שמרכיביו מתחברים ומתפרקים ללא הרף, מנסים להתיישב אחד עם השני וברוב המקרים ללא הצלחה ועם ריבוי קונפליקטים. "טרה נובה" דנה באותם קודים, מיתוסים ערכים ואידיאולוגיות אשר חוצים כשתי וערב את השכבות

מוסד הדמוקרטיה במאה ה-21 מתמוסס. הדמוקרטיה חדלה מלהתקיים: אינטרסים כלכליים מפוקפקים, חבויים מאחורי חזית דמוקרטית, קנו שביתה בטבורו של מוסד זה. רובן המוחלט של הדמוקרטיות בעולם רחוקות שנות אור מחברה שוויונית. אלו, נותרו כצללים מוטלים ללא גוף. זהו משבר עולמי בו המשותף לכולם הוא רצונו של הרוב להחזיר לידינו את השליטה בגורלו.

בספרו "פוסט דמוקרטיה" מתאר קולין קראוץ' (Crouch) מצב לפיו מדינה דמוקרטית עוברת תהליך הדרגתי, ממושך ומורכב, שבסופו היא הופכת ללא-דמוקרטית. המילה "פוסט" באה להמחיש את עברה הדמוקרטי של המדינה, ולהסביר מדוע חלקים נרחבים באוכלוסיית המדינה, ובמיוחד אלו שחוו את הקמתה וכינונה כדמוקרטיה פורמאלית, מתקשים לעכל ולהפנים את השינוי שעברה. בישראל מעמד הביניים מבטא את קול זעקתו שנכתש במשך עשרות שנים ע"י נטל הולך וגובר לצד תמורה נמוכה או בלתי קיימת. המחאה החברתית שפרצה בקיץ האחרון הדירה מעצמה את היבטיה הפוליטיים. "צדק חברתי" נותר ביטוי הקורא לשינוי סדרי עדיפויות ציבוריות המתבסס על רפורמות ותיקונים ולא על שינוי מהממסד. נשאלת השאלה: כיצד ניתן להפגין בהמונים מבלי להיות פוליטי? האם אין אנו תובעים בסופו של דבר את החלפתה של ה"שיטה"? האם הדרישות החברתיות אינן טבועות בפוליטיות?

פרופסור משה צוקרמן מתאר בספרו "חרושת הישראליות" את הבעייתיות במושג "הזהות היהודית". טרם הקמתה של מדינת ישראל אותה זהות התקיימה תמיד ביחס לסביבתה הגיאוגרפית, החברתית והתרבותית. לכן זהות אוטונומית העומדת בזכות עצמה אינה אפשרית. הן הציזנות והן הריבונות הישראלית ביססו את האידיאולוגיות שלהן על דרך השלילה. כך למשל הציזנות, בעומדה אל מול שאלת האוטונומיות והייחודיות התבססה על מספר מקורות ואירועים שוללנים וקונפליקטואלים אשר עצם היותם מערערת את דימויה: היחס האמביוולנטי ליהדות הגולה כאל הכרח בלתי רצוי או היחס הרצוי-בלתי רצוי לניצול השואה, ועוד. לאחר קום המדינה נרקמה לה "זהות אזרחית" המבוססת על שלילה ופטישיזציה של תופעות חברתיות והפיכתן לאידיאולוגיות מלכדות:

תודות:
 עיצוב גרפי:
 יעל קפלן
 עריכה לשונית:
 גיא ברנרד רייכמן
 טקסט: שרון תובל

אורלי הומל, הבאר, טכניקה מעורבת, 2012

בעיית הקיום המקומית בכללותה. השטיח מתפקד כמראה אותה מישראל פוקו הגדיר כהטרטופיה של מקום ממשי ומדומה. עבודתה של שנאן מצביעה על אי האפשרות הקיומית במרחב הפיזי הנוכחי: שני עמים כשתי מראות אחת מול השנייה היוצרות חלל אינסופי. זהו חוסר פתרון מובהק של הבנת הזהות האישית והקונטקסטואלית.

בעבודת הוידאו של איה אליאב ואופיר פלדמן, "הכחשה מקומית", ניתן למשש את התכשורת לאותם אזורים קונפליקטואליים המרכיבים את זהותנו. שיח עיוורים של אידיאולוגיה פטישיסטית

הקונפליקטואליות. סקירה זו נעשית מנקודות מבטם של שני עמים השוכנים באותו מרחב, ומנסים להסתנכר עם אותן שכבות המרכיבות את זהותם ולהשתלב האחד עם השני.

התערוכה מציגה ומפתחת דיון סביב מורכבותו של מושג ה"זהות" המקומי ושואלת כיצד מנסות השכבות השונות להשתלב אחת בשנייה. היכן נוצרים הקונפליקטים? האם נותרה לנו עוד זהות אינדיבידואלית? כיצד זהות של עם אחר יכולה להשתלב בכל זה? האם יתכן שילוב שכזה? בנוסף מבקשת התערוכה לדון בהרכב הפוליטי-חברתי של עצמינו: האם הדרת הפוליטי מסדר היום אינה התכשורת לאחד ממרכיבי הזהות האזרחית? האם אנו מסוגלים להתמודד עם זהותינו? האם ברצוננו לעשות זאת?

"טרה נובה", בלטינית "אדמה חדשה", הינו מושג המאחד מקום וזמן. עצם הדימוי הינו אוטופי במהותו ובכך על זמני. השם אינו מייצג את הטריטוריה בה אנו חיים ואף אחד מהעמים המקומיים. זהו שם שמציין יבשת בתולית אליה יגיע האדם ושם יתנהל ויתנסה מחדש. אולי בכך מקלה התערוכה על התפתחותו של דיאלוג אמנותי בין אמנים יהודים ופלסטינים. "טרה נובה" מנסה להוות את אותה אדמה חדשה בה אמנים יכולים לדון על זהותם האזרחית, האינדיבידואלית והיחסית.

בעבודת המיצב של אורלי הומל ניתן לדמות מטאפורית את אותן שכבות, פריכות ושבריות, המונחות בבסיסו של מושג ה"זהות הישראלית". הגיגות, ריקות מחומר, מרקם וצבע, מנסות להשתלב ולהיוסף אך באפשרותן רק לדרוס ולשבור אחת את השנייה עד להתפוררותן המוחלטת. שיח אינו יכול להתפתח כאשר הזהויות המרכיבות את האינדיבידואל האזרחי והאישי, בקונפליקט אחת עם השנייה ובריק אל מול הזהויות השונות במרחב.

כיצד ניתן להבין את העם השוכן עימנו כאשר זהותנו מורכבת מסימאיות חלולות אשר הפכו לאידיאולוגיות דורסניות המגינות על פרדוקס ומסמאות אותנו מראות עצמינו? פאטמה שאנן פותחת דיון המתבונן בזהויות של שני העמים המשתקפות האחת בשניה. בספרו על ה"הטרטופיה" (מרחבים אחרים המשלבים מרחב פיזי ומדומה) מתאר מישראל פוקו (Foucault) את הגן הקדום, כדוגמת הגנים הפרסיים בתקופת בבל, כסמל ה"מרחב המקודש". במרחב זה, המזרקה במרכזו כטבור של העולם אליה נפרשים ארבעת קצות תבל מכל פינה. השטיחים הפרסיים העתיקים היו להעתקים של אותם הגנים ושיקפו את "שלמות היקום". הארץ המובטחת לשני עמים, הילדה התמימה המביטה על השטיח הפרוש על האדמה אשר בחובו מתרחשת

פחד חלבי, To you with love, וידאו 3:00, 2009

"הביטחון הלאומי" מתרחש לצד כאב מוכחש ובלתי נראה. העבודה מדגישה את התגמדותנו האנושית אל מול ה"ארץ המובטחת" המיתית הטומנת בתוכה מכמנים של סתירות וקונפליקטים היסטוריים למכביר. בעבודת הוידאו של פחד חלבי, מופיע האמן כרקדן בטן הלוש בבגדיו של פועל בניין. עם התקדמות העבודה פושט האמן את בגדיו כמעין סטריפטז. מצד אחד, באמצעות ריקוד הבטן, חלבי נושא את התרבות הערבית, אך בריקוד המיני ובהפשלת בגדיו הוא מזנה אותה ומתנער ממנה. ע"י אימוץ האקט ה"זר" השאוב מתרבות ההמונים המערבית נדמה שהוא מנסה להסתגל לתרבות אחרת, אולי בכפייה לא מודעת ובמישטור עצמי. האם הוא עושה זאת עקב היותו תוצר של תרבות הכלאיים של "מדינת תל אביב" או אולי ככניעה לתרבות המערבית המקומית? בדומה ליהדות הגולה אשר הותכה

לה יחדיו באמצעות הזרז הציוני, כך גם התרבות הערבית מומסת ומתמוססת אל תוך הישראליות. רצונו של האמן "להסתגל" יכולה להיות מתוך בחירה, אך גם מתוך חוסר ברירה. דימוי "הפועל הערבי" אשר עוצב על ידי האוכלוסייה היהודית רק מחזק את הדיסונאנס הפנימי של פחד בקשר לזהותו האזרחית. האדמה המובטחת, האוטופית והמטפורית - מי הבטיח אותה ולמי?

פאטמה שגאן, המראה, שמן על בד, 100x80 סמ', 2012

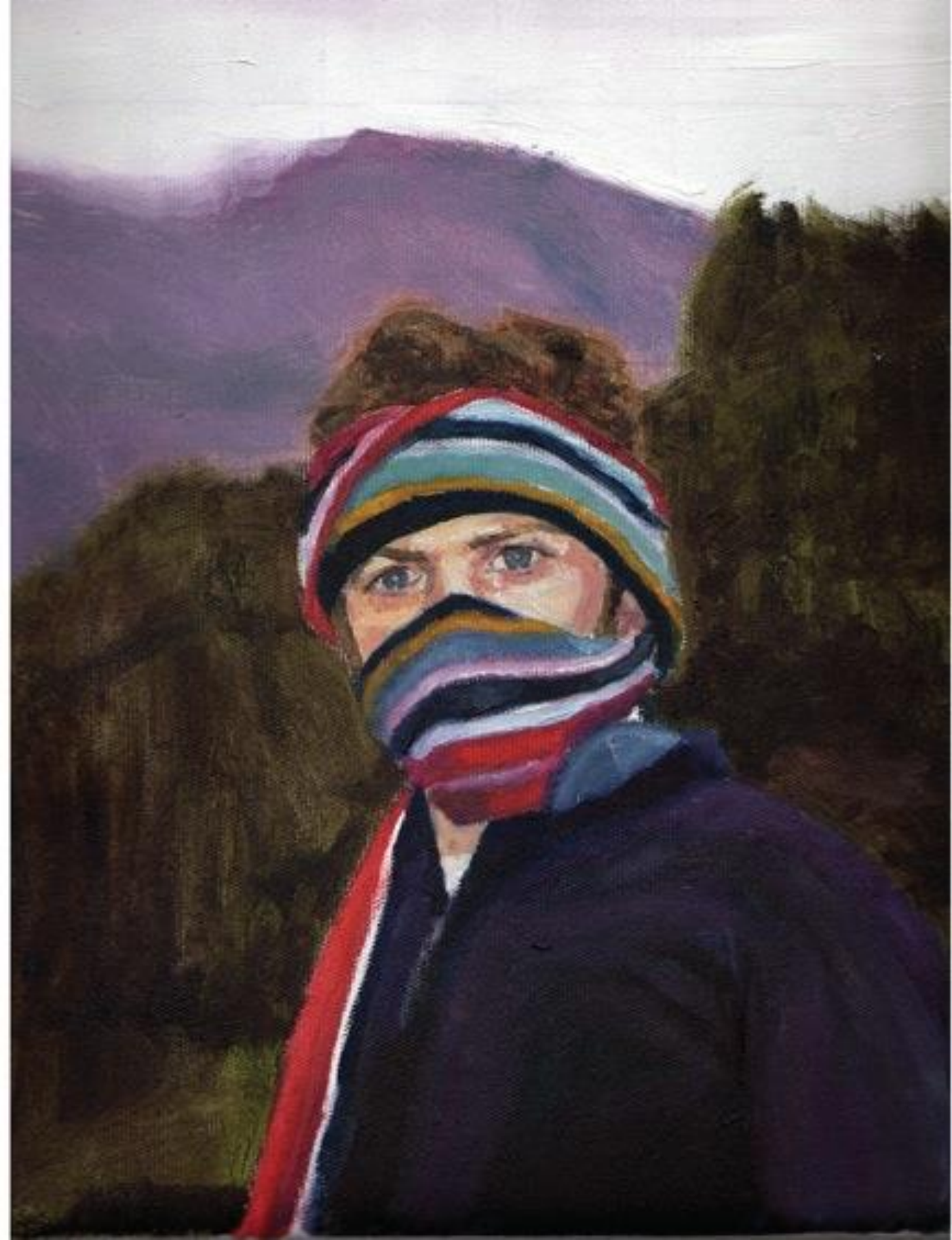

אולי מראש הייתה לתקווה-עצמה של המקום האולטימטיבי, ללא כוונת ממשיות או אפילו כוונת מימוש? בעבודתה, יעל קפלן חוקרת שאלות אלה. בצילום "סצ", הילד מופיע כסמל לנאיביות התמימה, למהותו המתומצתת ביותר של האדם, אותו חלל אידיאלי אפלטוני שאינו בר השגה, המקום האלוהי הנשגב. המבט הילדתי אל מול הנוף ההררי המופיע מן החלון, מבט ענוג, פיוטי ושלם, המודגש ע"י הטיפול הרב שכבתי שבצילום. מהותנו המיתית להיות "העם הנבחר" המיועד לשכון "בארץ המובטחת", אינה בת השגה. לכן ה"טרה" תישאר לנצח "נובה", התקווה למימושה של ה"טרה נוליוס" היא זו שעתידיה להמשיך ולהניע את גלגלי שאיפותיהם של שני עמים אל עבר ה"טרה אומנס", בה מתקיימים חיים משותפים והרמוניים על אדמה זו.

יערה אורן, טופס מס' 9, צילום דיגיטלי, 52X42 סמ', 2010

modernARTisrael

הגלריה החדשה של המכון לאמנות בת ים Art Gallery Bat Yam
רחוב הגבול (שמחה הולצברג) 18, בת ים Hagvul Street (Simcha Holzberg) 18, Bat Yam
שעות פתיחה: בי - ה' 17:00 - 20:00, ו' 11:00 - 14:00, ו' 20:00 - 17:00
Opening Hours: Mon - Thu 17:00 - 20:00, Fri 11:00 - 14:00, ו' 20:00 - 17:00